

Neki dopisnik je opetovano prosil Gabrščeka, naj opusti za zdaj skrajno sredstvo (tožbo) proti dr. M.

Gabršček mu je odgovoril: V tem vam ne ustrezemo! Toliko drznih sodb, podtikanj in natolcevanj smo vsi že do grla siti. Bomo videli, kako bo dr. Mahnič vzdrževal in opravičeval svoja ropotanja in svoje uničevalno delo nam na obraz in pred javnim sodiščem.

Ko je bil dr. Mahnič že preslišan pri preiskovalnem sodniku na kazensko ovadbo Gabrščekovo, je vložil tudi on tožbo proti svojemu tožitelju. Očividno je, da bi Mahnič ne bil tega storil, ko bi ga ne bil poprej Gabršček tožil. Saj je Gabršček v prejšnjem času dr. Mahniča že grše napadal, in vendar ga dr. M. ni tožil! Ob 25-letnici „Soče“ n. pr. je pisal Gabršček: Ob tej svečani priliki nočem g. dr. Mahniču ničesar očitati; le nekaj stavkov bi napisal o skrivnostih izza kulis in imel bi vse življenje krvave težke vesti... Koliko pohujšanja je vročil s svojo pisavo, koliko krivice je storil poštenim možem!

To je očital Gabršček Mahniču — in ta ga ni tožil! Meseca avgusta je vložil Gabršček proti dr. Mahniču novo tožbo, meseca oktobra pa je podalokrožnemu sodišču vlogo, naj se pravde z dr. Mahničem prelože na prihodnje leto. — Meseca novembra l. 1896 je bil dr. Mahnič imenovan škofom na Krku in s tem so tudi pravde končale.

Iz te kratke zgodovine Mahničeve pravde razvidimo, kako perfidno je zasukana Gabrščekova trditev v „Soči“ od sobote, da je on „zalezal v sitne tiskovne pravde z dr. Mahničem in župnikom Feltrinom le vsled člankov, katere mu je nosil dr. Gregorčič.“

Kdor čita te Gabrščekove besede, si lahko misli, da je Gregorčič pisal članke, ki so provzročili Mahničevo tožbo. Resnica pa je, da je gorski dopisnik „Soče“, ker ni zaupal tedanjim razmeram na poštah spočetka naslavljal svoje pošiljke na dr. Gr. namesto na Gab.ovo „Sočo“. A kmalu sta se gorski dopisnik in Gab. toliko zblizala in razumela, da nista potrebovala Gr.-evega posredovanja. Med tem sta pa tudi vsebino in smer svojim spisom tako premenila, da je dr. Gr. odločno odsvetoval Gab.-u objavljati take dopise ter grajal ga, ker je to delal. Ali Gab. se je čutil v okrilju dr. Tame že dovolj krepkega, da se ni več zmenil za Gr.-eve besede.

Koliko predrznosti je treba, da zvrta zdaj Gabršček odgovornost za Mahničevo pravdo na dr. Gregorčiča in da zahteva od njega še povrnitev pravnih stroškov!

Ta pravda nam jasno dokazuje, kako zna Gabršček svojo krivdo na druge zvrčati in o isti stvari v raznih dobah pisati, kakor mu kaže. L. 1899 je trdil Gabršček, da je dr. Mahniča mesaril dr. Gregorčič in da je on prišel v najhujša nasprotja z dr. Mahničem radi Gregorčiča. A glejte! Sam „Prim. List“, ki ga je uredoval dr. Mahnič, je l. 1896 večkrat izrečno poudarjal, da je Gabršček kriv vseh prepиров v deželi, da je le njegova razdražljiva pisava vzrok razpora.

Tudi dr. Tuma je pisal l. 1899 v „Soči“, da je Gabršček le na njegovo prigovarjanje opustil polemiko z dr. Mahničem. In sam Gabršček se je letos v „Soči“ z dne 16. maja tako-le bahal: „Jeden prav velikih, pomembnih doživljajev v politični zgodovini goriških Slovencev je gotovo moj večletni dvoboj z dr. Mahničem. Prišel sem ga pravzaprav že l. 1887 po znanem pastirskem listu ilirske metropolije proti „Slov. Narodu“.

Pisa. tem takrat obsežne razprave, ki so zbudile pozornost daleč okoli ter so bile prevedene na nemški, francoski, ruski in češki jezik. (Parlamentär, Izvestja, Svjet, Kromerische Noviny, Velehrad, Autriche Slave et Roumaine). Razprave so obravnavale slovensko bogoslužje, narodno avtonomijo (katero je Mahnič hudo pobijal ter jo razkrical

za izdajaleko) in pa Mahničevo mesarjenje — pesnika Simona Gregorčiča.

L. 1889 sem prevzel „Sočo“, ali že oktobra sva si stala z dr. Mahničem naravnost divje nasproti. Mahnič je bil urednik „Soče“, ki so mi jo bili nezakonito izvili iz rok, jaz pa sem izdajal „Novo Sočo“. Kdo se ne spominja tistih strašnih častnikarskih bojev, ki so segali v vse naše tedanje politično življenje? Ko je Tonkli propadel ob volitvah v državni zbor l. 1891, je „Soča“ prenehala izhajati. — Kmalu smo imeli „Prim. List“ in Mahniča poleg — in zopet je divjal tako hud boj, da je Mahnič podtaknil nadškofu dr. Zornu cel — pastirski list proti „Soči“, ki je bila prepovedana pod smrtnim grehom. Da, prišlo je tako daleč, da sem moral v obrambo svoje časti nastopiti kazensko pot proti — dr. Mahniču. Prišel bi bil pred porotnike. Med dolgotrajno preiskavo je bil Mahnič imenovan škofom na Krku, — odšel je, a vsled posredovanja tretjih oseb ni prišlo do škandala pred porotniki.

Tako je pisal Gabršček letos meseca maja. Priznal je, da je on prišel svoj večletni dvoboj z Mahničem že l. 1887 in da je bil v divjem boju z Mahničem, ko hitro je bil l. 1889 prevzel „Sočo“ od Gregorčiča; priznal je, da je ta divji boj trajal, dokler ni bil Mahnič škofom imenovan.

In ta človek dela zdaj Gregorčiča odgovornega za pravdo, katero je sam zakrivil! Ta človek se je drznil trdit, da ni on Mahniča mesaril, marveč Gregorčič! (Dalje pride.)

Javni shod

Je sklical za minolo nedeljo deželni poslanec g. Miha Zega in sicer v Kalu, katerega se je udeležilo veliko domačinov; tudi iz sosednjih občin je došlo mnogo veljakov v kljub skrajno neugodnemu vremenu. Prostor g. Bratuša so bili natlačeno polni, možje so stali še zunaj dvorane in na hodnikih. Prišlo je na shod tudi nekaj nasprotnikov, od katerih se je pa koj spoznalo, da malo ali nič ne razumejo. Hoteli so ugovarjati, a sami niso vedeli, kaj hočejo.

Posl. Zega je poročal o cestah na Kanalskem, za katere se cestni odbor kanalski mnogo trudi, da bi se kolikor mogoče zboljšale. Vsi navzoči veste, kaj je cestni odbor v družbi naših državnih poslancev napravil, da bi spravil velike načrte in projekte, ki so se naredili za ceste na Kanalskem, ki so v najžalostnejšem stanju, v pravi tir, da bi našli odmev na tistem mestu, od katerega pričakujemo največ pomoči. To se nam je deloma posrečilo po velikem trudu in naporu. Bil sem te dni v Trstu pri namestniku, katerega sem prosil, da bi vlada zvišala prispevek za naše ceste in sicer za tiste ceste, za katere je vlada svoj prispevek že dovolila. Naslikal sem mu žalostni položaj krajev in ga prosil v imenu prebivalcev, naj bi se ne zahtevalo od revnih prebivalcev, da bi oni sploh kaj prispevali za gradnjo cest. Namestnik mi je rekel, da bo vladi predlagal, naj zviša državni prispevek za ceste na Kanalskem od 60% na 80%. Našim posestnikom smo s tem spet zbili ž njih pleč še precejšnjo butaro.

Ker nam je ta vladni prispevek zagotovljen, bi bilo dobro, da bi cestni odbor najel potrebno posojilo za ceste iz Avé do Levpe, ki je najbolj potrebna, to pa zaradi tega, da bi se delo pospešilo in da bi se skoro že začelo. Cestni odbor bi posojilo vrnil, ko bi vlada v gotovini izplačala 80% prispevek. Zborovalci so z zadovoljstvom vzeli na znanje ta predlog.

Gosp. poslanec je nadalje govoril o razmerah v deželni zboru goriškem ter podučil navzoče, zakaj sedanjí deželni zbor ne dela. Rekel je, da se usiljuje v deželni odbor ljudje, ki imajo malo pojma o deželni upravi, ki znajo dobro zabavljati, a nič delati. V deželni zboru je treba strokovnjakov, ki

imajo prakso. Rekel je, da mu je dr. Tuma pripovedoval, da se je moral on skoraj 2 leti učiti in proučevati deželno upravo, še le potem da se je spuščal v razne deželne zadeve. Sedaj, ako prideta 2 nova odborniki, bo treba spet 2 leti, predno se kaj naučita o deželni upravi. In zakaj naj mi plačujemo take moze, učence, ko imamo strokovnjake v svoji sredi? Naši nasprotniki so hoteli naš klub iztisniti iz deželnega odbora. Temu smo se uprli in ne bomo dopustili, da bodo upravljali deželno gospodarstvo poslanci in odborniki, izvoljeni v mestih in v trgih. Mi smo kmečki poslanci, mi smo izvoljeni od večine kmečkega prebivalstva na Goriškem in mi hočemo za to prebivalstvo svojega odbornika. Od tega ne odnehamo. Dalje je rekel, da tržaški namestnik je principijelno proti razpustitvi deželnega zbora in upa zadržati, da pride do kake poravnave. Do poravnave pride koj, ko bo našemu kmečkemu ljudstvu zagotovljen v deželni zbor en mandat.

Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili govoru g. poslanca. Nekateri nasprotniki so skušali z medkljici motiti govornika, a so se le osmešili.

Govoril je tudi g. kurat Gerbec o naših razmerah in sprejela se je na to resolucija v zadevi nepostavnega postopanja od strani nekkih c. kr. organov pri volitvi v kmečkih občinah goriške okolice.

Shod je sprejel soglasno in z velikim odobravanjem naslednje resolucije:

1. Javni ljudski shod v Kalu z dne 8. novembra izraža svoje veliko začudenje na tem, da se je moglo v uradu, t. j. na c. kr. okr. glavarstvu v Gorici, zgoditi očividno kršenje postave, ki je obstajalo v tem, da so se razpečatili volilni spisi v splošni kuriji in v kmečkih občinah, dasiravno je to po zakonu dovoljeno izrečno le glavni komisiji v Šempetru.

2. Javni shod obžaluje resno, da je kršenje postave segalo tako daleč, da tvori, kar je uradno dognano, pri volitvi v kmečkih občinah z dne 4. marca t. l. ponarejanje javnega dokumenta t. j. zapisnika glavne volilne komisije, ker naše ljudstvo ima še do uradov veliko spoštovanje, a na ta način se pa demoralizira in si uradniki sami izpodkopujejo ugled pri njem.

3. Vabijo se javne oblasti, da zasledijo osebe, ki so zakrile kršenje zakona, kakor omenjeno pod 1. in 2. točko, in da čim preje spravijo na jasno zadevo glede ponarejenega izida volitve, ker to zahteva pravičnost napram volilcem, ker je bil ta čin pačenje njih svobodno izražene volje.

4. Nalaga se našim izvoljenim zastopnikom, da objavijo to resolucijo pristojnim činiteljem in da postopajo z vso odločnostjo na pristojnih mestih, da se zjamči s potrebnimi ukrepi volilna varnost in svoboda, ker drugače je volilna pravica le komedija in se s takim postopanjem norega brije iz svobodne volitve in na volišču izražene volje volilcev.

Shod je bil lep. Ljudstvo je poučeno o nasilnem postopanju liberalcev v deželni zboru. Ljudstvo odobrava postopanje naših poslancev. Naši poslanci branijo kmečke koristi, oni delajo za ljudstvo in sicer nesebično, edino za naše kmečko ljudstvo, ki tudi spoznava, kje mu je iskati odkritih prijateljev. Za blagor kmečkega ljudstva naprej!

Politični pregled.

Ministerska kriza v Avstriji.

Kakor smo že zadnjič poročali, je ministerstvo Beck podalo v soboto cesarju svojo ostavko, katero je tudi sprejel. Baron Beck je bil ministerski predsednik od 6. junija 1906 in je v tem času dosegel to, za kar so se njegovi predniki leta in leta zaman trudili. Naj omenimo le volilno reformo in pa nagodbo z Ogrsko. Za rešitev teh dveh vprašanj bilo je treba pridobiti Nemce,

Čehe in Poljake. Beckovi predniki Körber, Gautsch in Hohenlohe so se mnogo trudili, da bi pripravili Nemce, Čehe in Poljake k skupnemu delu, a posrečilo se jim ni; Beckovi spretnosti pa se je to posrečilo in je zaradi tega z vso pravico ponosen na svoje vspehe. Ali kakor je že mnogo ministrov strmoglavil nemški-češki spor, katerega odpraviti se zaman trudijo že desetletja avstrijski državniki, tako je strmoglavil ta spor tudi barona Beck-a in bode spravil še marsikatero njegovih naslednikov. Poleg Čehov so bili pa tudi nemški krščanski-socialci zadnji čas nezadovoljni z Beckom. Ko je namreč Beck sestavljal drugi svoj kabinet, zahtevali so krščanski-socialci v prvi vrsti trgovinski portfelj. Tega niso dosegli. Wahrmondova afera in nemiri na univerzah so netili ogenj razpora in razpada v sedanjem kabinetu. Pa tudi Beckove popustljivost nasproti Madjarom in krščanskim socialcem niso kaj ugajala. Naposled pa je prišla še nemška obstrukcija v češkem deželni zboru, vsled katere je baron Beck na željo Nemcev odgodil deželnozbornsko zasedanje ter Čehe s tem tako razburil, da sta češka ministra dr. Fiedler in Prašek podala svojo ostavko in da so Čehi sklenili nastopiti proti Beck-ovi vladi. Krona je zahtevala od Becka, da zagotovi delavnost državnega zbora. To je pa mogoče jedino-le takrat, ako se združijo k skupnemu delovanju vse velike parlamentarne stranke, ali bolje rečeno pri nas v Avstriji Nemci, Čehi in Poljaki. Ker pa baron Beck vsled razburjenja Čehov in vsled nezadovoljnosti nemških krščanskih socialcev kroni takega zagotovila ni mogel dati, je moral odstopiti. Sestava novega ministevstva je poverjena dosedanjemu ministru za notranje reči baronu Bienerth-u.

Baron Bienerth je sin generala barona Bienertha, rojen 2. sušca 1863 v Veroni, je stopil v državno službo v štajerskem namestništvu leta 1884, bil je leta 1886 poklican v naučno ministerstvo, leta 1899 je postal podpredsednik nižeavstrijskega deželnega šolskega sveta, 12. septembra 1905 naučni minister. Mati njegova je bila Šmerlingova hči, soproga njegova je zavedna Hrvatica, v politiki se nagiblje na krščansko-socialno stranko. Tudi baron Biernath se trudi, da bi sestavil koalicijsko to je parlamentarno ministerstvo, a ima premagati pri tem delu velike težave. Imenujejo se tudi že razni ministerski kandidati. Vse to so pa le ugibanja. Ato se mu ne posreči sestaviti parlamentarnega ministevstva, sestavi pa uradniško, ki bode na vsak način pa le prehodno ministerstvo.

Oboroževanje Turčije.

Vojni minister je naročil na Nemškem za 30 milijonov patron. Za dobavo šrapnelov za 10 milijonov frankov se potegujete tovarna Skoda v Plzinu in Weisz v Budimpešti.

Vojašnica zletela v zrak.

Iz Belgrada se poroča pariškim listom, da je neka bosanska banda, ki se skriva po gorovju, z dinamitom poglala v zrak vojašnico v Konjici, nahajajočo se v Bosni in kakih 120 km oddaljeno od srbske meje. Umršenih je kakih 170 vojakov, ki so vsi iz severnih avstrijskih dežel.

Protiaustrijske demonstracije v Rumuniji.

V nedeljo so se obdržavali po raznih rumunskih mestih shodi, na katerih se je govorilo in demonstriralo proti Avstriji.

Pogajanja med Avstrijo in Turčijo prekinjena.

Ker je zahtevala Turčija, da prevzame Avstrija eden del turškega dolga kot odškodnino za Bosno in Hercegovino, so se pogajanja pretrgala, ker Avstrija o taki turški zahtevi noče ničesar slišati.

Darovi.

Za „Šolski Dom“

so plačali predsedništvu: Nabiralnik v „Goriški zvezi“ 2 K; Valentin Kumar, vadnični učitelj v pok. 24 K ter za božičnico 8 K; dr. A. Gregorčič v Gorici 20 K. —

Za „S. Gregorčičev Dom“ so plačali: Josip Vatovec pri Sv. Ivanu v Trstu 3 K; Teodor Hribar, poslovodja v „Krojaški zadrugi“ 50 vin.

Preplačila za IV. zvezek S. Gregorčičevih poezij so nadalje došla: Ivan Vodopivec, nadučitelj v Kamnjah 80 v; Jos. Štrancar, župnik v Rihembergu 1 K 80 v; Avg. Poberaj, učitelj v Kojškem 60 vin.

Srčna hvala!

Za „Gregorčičev Dom“

je došlo našemu upravništvu: Josip Urbančič, nadučitelj v Biljah 1 K; Vitovljec 2 K. —

Novice.

Prevzvišeni Frančišek Borgia dr. Sedej — naš knezo-nadškoj je bil dne 6. novembra sprejet pri sv. Očetu v posebni avdijenci, katera je bila, kakor smo zvedeli, prav prirčna. Sv. Oče je podelil čeli škofiji svoj apostolski blagoslov. — Nadškoj ostane v Rimu za pontifikalno jubilejno sv. mašo sv. Očeta, ki se bo vršila dne 16. tek. meseca. Tej slovesnosti bode skupno z drugimi avstrijskimi škofi prisostvoval.

Iz Št. Petra pri Gorici smo dobili in objavljamo naslednje poročilo:

Duhovščina šempeterske dekanije je o priliki pastoralne konferencije dne 5. nov. 1908. soglasno sklenila:

1. da izreče zaupnico dr. Antonu Gregorčiču in njegovim tovarišem, deželnim poslancem S. L. S., radi njih odločnega nastopa v deželnem zboru proti Andr. Gabrščeku, očetu slov. liberalizma na Goriškem;

2. da obsoja škandalozno zvezo prošta Faiduttija z Gabrščkovim klubom;

3. da izrazi srčno željo, naj S. L. S. združi vse svoje moči v boju proti sovražnikom katoliške misli in vere na Goriškem, naj torej preneha v njej vsak razpor. (Sledijo podpisi.)

Jubilejno veselico v proslavo 60 letnega vladanja Njega Vel. cesarja Franca Jožefa I. priredi društvo „Slovensko sirotišče“ dne 6. dec. t. l.

„Naš Glas“ se laska učiteljem in jih povzdiguje v deveto nebo. Se boji, da bi ga učitelji ne zapustili. Sicer sami učitelji zabavljajo čez „Naš Glas“ in pravijo: škoda, da izhaja. Mogoče manjkajo agrarcem kronice za izdajanje lista. Sliši se, da ima list velik deficit. Zato se laska učiteljem, da bi mu priskočili na pomoč. Od učiteljev bi bilo moško, da bi spoznali, kdo jim je zboljšal njih gmetno stanje! Agrarci in liberalci tega jim niso preskrbeli!

Mesnice v Gorici so ob nedeljah od 1. novembra naprej zaprte. To je zopet nepotrebna, škodljiva novotarija! Največ mesa se porabi ob nedeljah, ko si privoščijo tudi ubožnejši ljudje košček mesa. Kdor pa hoče v Gorici ob nedeljah, meso jesti, si ga mora po tej modri naredbi že prejšnji dan kupiti. Če ni kupljeno meso popolnoma sveže, se prav lahko v noči od sobote do nedelje pokvari in tako ima lahko marsikdo škodo in — prazen lonec, kajti v Gorici ne dobi v nedeljo novega mesa niti za drag denar! To so vendar kineške razmere!

V imenu pravice in humanitete zahtevamo, da ostanejo mesnice tudi ob nedeljah vsaj nekoliko ur odprte. Saj vendar ni človeštvo zaradi mesarjev na svetu!

O krajevnih napisih smo že pisali v našem listu. Rekli smo, da politična oblast nima nobene besede pri tem, kakšni naj bodo krajevni napisi v naših občinah. Mnogo naših občin ima pa še vedno dvojezične table. Čemu to? Nem-

ščina je na tablah popolnoma nepotrebna! Tako pomagamo sami pa čiti krajevna imena! Naj izginijo dvojezične table. Na Tolminskem je še mnogo dvojezičnih tabel. „Bezirk Tolmein“, to se vidi na več krajih. Mi poznamo Tolmin, Tolmein ne poznamo! Zadevo o krajevnih napisih bi morali naši občinski zastopi vzeti enkrat resno v pretresovanje.

Premovanje razstavljenih del obrtnih učencev in razdeljenje častnih diplomov in nagrad se je vršilo, kakor smo že v zadnji številki poročali, v nedeljo predpoludne. V razstavnem prostoru Fran. Jožefove galerije v ulici Morelli se je ob 10¹/₂ uri zbralo mnogo mojstrov in njih učencev, dalje kuratorji za pospeševanje male obrti, grof Attems, župan Bombič in še mnogi drugi odličnjaki. Gnječa je bila velika. Premovani izdelki so bili zaznamovani s posebnimi tablicami. Ob 11. uri je imel nagovor na navzoče v italijanskem jeziku tajnik zavoda za pospeševanje male obrti Bisiach. Rekel je, da namen takih razstav je: pospeševati strokovno izobrazbo obrtnih učencev. Strokovno izobražen rokodelce najde povsod zaslužek, se ne boji vstopiti v službo v nobeno delavnico. Za to pa morajo v nemali meri skrbeti tudi mojstri, da učence ne zanemarijo, da skrbijo, da se kaj naučijo, ker v nasprotnem slučaju jih bodo učenci, ko dorastejo, kleli in jim očitali, da so oni krivi, da niso strokovno in tehnično podkovani. Potem je govoril v furlanščini. Njegov govor je veljal navzočim učencem. Vspodbujal jih je, naj se učijo pridno, in kar se učijo, naj se naučijo točno, da ne bodo mojstri skazi. Dandanes rokodelstvo napreduje hitrimi koraki, mi Goričani ne smemo zaostajati. Strokovno dobro izobražen rokodelce bo imel vedno dovolj dela in jela. — Zatem so se začela razdeljevati spričevala in diplomi. Odlikovanih je bilo do 40 učencev raznih rokodelstev. Odlikovanih učencev je skoro polovica Slovencev. Učenca naše tiskarne Gorkič Albin in Hvalič Franc sta dobila prvo odlikovanje, tiskarna dobi diplomu. — Tajnik Bisiach je naznanil, da se te dni priredi razstava odlikovanih izdelkov goriške, tržiške in červinjske razstave. Strokovna komisija da bo odlikovane izdelke še enkrat pregledala in zavod za pospeševanje male obrti bo skušal dati v nadaljnjo izobrazbo 13 učencev, ki so razstavili najlepše izdelke, ki so tehnično tudi pravilno izvršeni. Tako je končala razstava. Le škoda, da je vsa prireditev bila italijanskega značaja.

Čujte ljudje! — V Gorici je umrl minoli teden Garibaldinec, katerega so pokopali z največjo častjo v soboto popoldne. O tem pogrebu in Garibaldincu čitamo v „Piccolo“ od nedelje nekako to-le:

Karol Chiaba, ki je služil pri četah Garibaldincev, je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov. Tukajšnji regnikoli (trški podaniki), goriška demokratična mladina in mnogi meščani so iskazali hrabremu narodnjaku pri pogrebu največjo čast. Pred mrtvaško kapelo bolnišnice v ulici Leoni se je nabralo mnogo ljudstva. Krsta je bila položena na stekleni voz prvega razreda. Na krsto je bil položen krasen venec iz svežih cvetlic z rdečim trakom. Za veličastnim sprevodom so korakali tukajšnji regnikoli in mnogo meščanstva raznih stanov. Križ je nosil mladenič Karol Vaccaroni, vel sta držala mlada regnikola Serafin Comuzzi in Richiotti Gremesse. Popolna mestna godba s svojim kapelnikom Pensom na čelu je igrala mrtvaške koračnice. Dva stara Garibaldinca in sicer Ugo Vaccaroni in C. Altran sta odkrita korakala ob strani mrtvaškega voza; za vozom je korakalo vodstvo laške beneficence s predsednikom Jak. Trombetto in z voditelji Lucijanom de Blas, Alojzijem Rosolin in G. Simonetti-jem. Dva krasna venca s trobarvnimi (?) trakovi so nesli mladeniči. Trakovi so nosili te-le napise: „Garibaldincu Chiaba, de-

mokratični Goričani“, „Hrabremu Garibaldincu, mladi republikanci“. („Al prode Garibaldino, i giovani repubblicani.“) Sprevod, namesto da bi se, kakor navadno, razšel na Goriščeku je šel naravnost na pokopališče. Na grobu je po dovršenih obredih ginaljivo in s presunljivim poudarkom govoril Ugo Vaccaroni. Rekel je: „Na grob, ubogi Chiaba, sem prinesel poslednji pozdrav tvojega rojstnega kraja, Vidma in tvojih sobojevnikov. Ti si vedno sledil naukum tvojega neumrjočega vodje (Garibaldija), ki te je naučil zvesto služiti domovini (Italiji.) in se tudi žrtvovati za njo. Tako si ti ubogi Chiaba služil slavni Italiji. Z Bogom in mir tvojemu duši!“

Tako nekako „Piccolo“. Torej pri nas je že javno dovoljeno češčenje mož, ki so se borili proti naši državi, proti našemu cesarju in proti naši vojski. Pa tudi mlade republikance imamo v Gorici. Bi radi poznali te tiče. Kaj mislijo z njih republiko! In naše laško meščanstvo je kazalo velike simpatije napram pokojnemu cestnemu pometaču Garibaldincu, in mestni očetje so celo mestno godbo poslali k pogrebu. Radovedni smo le, ali bi mestni magistrat preskrbel tak slovesen pogreb tudi kakemu drugemu cestnemu pometaču, ki se je boril v vojski avstrijskih čet za čast in slavo naše monarhije! Najbrže da bi naši mestni očetje ne kazali tako velike gorečnosti za takega pometača in tudi naši ital. meščani bi mu ne kupovali vencev. Mi sicer nimamo nič proti temu, da jih veže veliko prijateljstvo z brati onkraj meje, a k bratom v Italijo pa le nočejo, se le boljše počutijo na avstrijskem solncu!

Iredentovci in zavarovanje privatnih uradnikov. — V listih čitamo, da je imenovan za vodjo deželnega mesta zavarovalnice privatnih uradnikov v Trstu prejšnji poslanec tržiški dr. Pittacco. V to področje spada cela kranjska dežela in seveda tudi goriška. Ta dr. Pittacco je znan kot najzagrizenejši sovražnik Slovencev in kot tak je že večkrat nastopil. Pa tudi iredentovski krogi so jako zadovoljni s tem imenovanjem. — Tako je pri nas! Žalostno je, da dobivajo taka mesta ljudje, ki spadajo vse kam drugam, ko pa na taka mesta. Ta urad bo torej vodil zagrizen nasprotnik Slovencev, opraviti pa bo imel po veliki večini s Slovenci! Iredentovci se lahko smejejo!

Danes v torek predava g. dr. Capudero Primožu Trubarju začetniku luteranstva na Goriškem. Začetek ob 8 h zvečer v društvenih prostorih (Gospoke ulice 6 drugo dvorišče). Predavanje je v ožgled 400 letnici Trubarjevi zelo zanimivo.

Premeščenja. — Tržaški namestnik je premestil okrajnega komisarja Frančiška Wlceka iz Sežane v Trst; okrajnega komisarja Frančiška Hanusch iz Gradišča v Trst in namestništvenga konceptnega praktikanta grofa Cezarja Zenone iz Trsta v Gradišče.

Poroka. — Jutri se poroči v Gor. Vrtojbi gosp. Fran. Fatur, c. kr. orožniški postajevodja v Kanalu z gospico Tonico Batistič. — Na mnogaja ljeta!

— Novo vino in sicer v Furlaniji se ne bo smelo točiti do 1. januarja 1909. Tako čitamo v današnjem „Piccolo“, ki mu je to sporočil njegov dopisnik iz Gradišča. Za vzrok te odredbe navaja zdravstvene razmere. — Nam se čudno zdi, da bi bilo novo vino v novembru mesecu zdravju škodljivo. Zdravju škodljivo pa je gotovo ono vino, katerega je našel kletarski nadzornik v Furlaniji in sicer vino ponarejeno. Tako vino naj se prepove, ne pa pristno novo vino. Taka odredba, ako stopi v resnico v veljavno, bo velik udarec poštnim furlanskim vinorejcem, ker ne bodo mogli spraviti v denar vinskega pridelka.

— Socialni demokratje so napovedali za minulo nedeljo shod v prostorih liberalca Kodermaca v Sovodnjah. Shod se ni vršil, ker Dermote, ki je bil kot govornik prijavljen, ni bilo.

— Sneg je zapadel včeraj in v noči od nedelje na ponedeljek po naših hribih, in sicer ga imamo prav blizu. Naš Čaven se je danes zjutraj ponašal z belim plaščem, enako trnovski hribi in pa grgarski. Pa tudi po večjih vrhovih briskih hribov je zapadel sneg. O Krnu, Rombonu, Matajurju in drugih gorakih velikanih niti ne govorimo.

— Vode ni. Letos se v naši deželi čuti izredno pomanjkanje vode. Nekateri občine na Goriškem nimajo vode že 2 do 3 mesece. Z vozovi morajo voziti vodo po 3 do 4 ure daleč. Najbolj so prizadeti naši Kraševci. Pa tudi naša okolica čuti izredno pomanjkanje vode. Cele procesije vozov in ljudij hodi na Sočo in na Vipavo.

— Obsojen laški razgrajč. — Te dni je stal pred tuk. okr. sodnijo neki karol Lenardig, zagrizen Lah. Njegovi predniki so bili gotovo iz kočjanske županije. Tožen je bil, da je dne 8. junija kričal „Fora i ščavi!“ in metal kamenje proti kavarni „Central“. Obsojen je bil na 2 dni zapore.

— Električni bioskop pod vodstvom arhitekta g. A. Tschernse se je naselil v veliki dvorani „Centrala“ v hiši „Centralne posojilnice“, ki daje lepe in zanimive predstave na platnu. Obisk je velik zlasti ob nedeljah. Predstave so vsaki dan. Vsak teden se program menja. Več v inseratu.

— Dr. Aron Luzzatto, zdravnik v Gorici bivši mestni protofizik je umrl sinoči v 69. letu svoje starosti. Pokojnik je bil tudi med našim ljudstvom dobro znan, posebno za časa, ko je po naših občinah pred leti cepil koze. Odlikovan je bil od cesarja z viteškim križcem Fran. Jožefovega reda, l. 1900 je dobil naslov cesarskega svetnika in italijanski kralj mu je podelil leta 1907 viteštvo italijanske krone.

— Tatovi so v nedeljo ponoči pokradli v trgovini g. Fr. Paskulina v Št. Andrežu mnogo tobaka, cigaret in nekaj sira. Vrednost ukradenega blaga se ceni do 200 K. Kdo je kradel, se ne ve do sedaj. Tatvina se je izvršila med 2. in 3. uro zjutraj.

— Razpis natečaja. Za opravo deželne norišnice je treba pripraviti 460 matracov (žimnic) iz volne in žime, kakor tudi 800 vzglavij. Kdor želi prevzeti to delo, ki se mora izvršiti v prostorih deželne norišnice, naj vloži pismeno ponudbo, ki se v njej mora navesti cena in čas, v katerem se bodo mogli izročiti ti predmeti, do 16. t. m., in sicer do 12. ure, na vložni zapisnik deželne odbora. Nadaljna pojasnila se dajejo v uradih deželne odbora (stavbni oddelek) ob uradnih urah.

— Iz poročila Trgovsko-obrtnega društva posnemamo, da je društvo v preteklem letu zdatno napredovalo ter posebno vtemeljilo podlago za bodoči gospodarski razvitok v deželi v krogu trgovstva in obrtništva. Važnost društva je jasna v ožgled dejstva, da nimajo slovenski trgovci in obrtniki v deželi nikakega javnega reprezentanta za ravnotežje s Trgovsko obrtno zbornico, ki je laška in naša najzagrizenejša gospodarska nasprotnica. Pomagati si moramo sami in napeti moramo vse sile, da se uspešno obranimo sovražnika in si vtemeljimo svoje pravice.

Iz poročila posnemamo, da je društvo vrnilo z vso resnostjo stavljeno si nalogo, in vspehi, ki jih je deseglo, pomenijo lep napredek. Med letom se je vzdrževalo trgovski tečaj, ki je bil dobro obiskovan. Obisk, povprečno 60 učencev gotovo vtemeljuje opravičenost zahteve po trgovski šoli v Gorici. Šolo bo društvo vzdrževalo in vodilo tudi letos. Sestavil se je kataster vseh slovenskih trgovcev in obrtnikov po mestu in na deželi ter s tem ustvarilo temelj za nadaljnjo podrobno delovanje na podlagi statističnih podatkov. Kataster se je ob enem izpolnil z informacijskim arhivom, ki obsega dosedaj preko 1000 informacij. Med letom je društvo sodelovalo ob raznih

gospodarskih vprašanjih v mestu in na deželi ter posebno skrbelo za razrešitev vprašanja o trgu za naše deželne pridelke. O obširnosti delovanja priča tudi velika uradna korespondenca z okoli 1100 odposlanimi pismi. Članov je imelo društvo v preteklem letu 230

Za prihodnje leto namerava stopiti društvo od notranjega uradnega delovanja bolj v neposreden stik z gospodarskimi interesi posebej na deželi. V ta namen bo prirejalo predavanja in sestanke s trgovci in obrtniki. Sporazumno z vsemi gospodarskimi interesi bi reševalo praktično razna trgovine in obrti se tikajoča vprašanja. Vodilo bo razne zaupne akcije tikajoče se naših narodno-gospodarskih pravic ter priporočamo vsem, da gredo posebno v teh ozirih društvu na roko. Priporočamo ob enem, da se prilaščajo vsi gospodarski činitelji k društvu kot člani ter mu pomagajo premagati razne težkoče, sestoječe iz skromnih sredstev ter brezbriznosti onih, kojim je društvo namenjeno.

Dne 30. novembra 1908 ob 10. uri zjutraj prodalo se bo na licu mesta poslopje hšt. 60 in vrt v Velikih Žabljah potom prostovoljne sodne dražbe. Poslopje sestoji iz pritličja, I. nadstropja, podstrešja kleti, hleva, svinjaka, stranišča ter prostornega dvorišča in je jako pripravno za gostilno in trgovino. — Natanjčnejši pogoji so pri Ajdovski sodnji na vpogled strankam. M M M M M M

Loterijske številke.

7. novembra.

Trst 38 24 68 11 35
Linc 40 11 21 53 25

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega doma“

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne oboroke.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospodarska ulica št. 25

priporoča čistiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon. Portoriko itd. Oljce: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica della Croce šte. 6.

Dvorana "Central"

Veliki električni

BIOSKOP

Internacionalno gledališče, živečih, govorečih, pojočih in igrajočih podob. Umetniško in tehnično vodstvo: Arhitekt A. Tscherne.

VSPORED:

I. Godba. — Rim večno mesto. (Iz mnogih podob iz leta 1908). — Prelepač oglasov. (Smešne podobe). — Skopuh. (Zaloigra v 15 oddelkih). — Za kulisami. (Smešne slike). — Tercet iz opere „Faust“. — Neprijetna uteklina. (Komični prizori). — II. Godba. — Drama med ribiči. (Povest iz življenja v mnogih zelo zanimljivih oddelkih). — Komedija zmotnav. (Več podob zelo za smejati). — Bela Magia. (Čarovne podobe v barvah). — Jaz hočem biti aretiran. (Zelo komično za smejati).

Predstave ob delavnikih 2 veliki predstavi ob 1/2, 7. in 8. uri zvečer. Ob nedeljah in praznikih ob 1/2, 4, 5, 1/2, 7. in 8. uri. Ob sredah in sobotah ob 5. uri predstava s posebnim programom za otroke in dijake, kjer plača vsak otrok le 20 vin. — Vsaka predstava traja čez 1 uro.

Cene: Samo sedeži: Sedež v loži 1 K. — I. prostor 80 vin. — II. prostor 60 vin. — III. prostor 40 vin. — IV. prostor 20 vin. Vojaki in otroci v vseh prostorih polovico.

Štev. 3103

Op.

Razglas.

Naznanja se, da
zastavil III. četrtleta, t. j. mesecev
javna dražba

junija, avgust in septembra 1907,
začne v

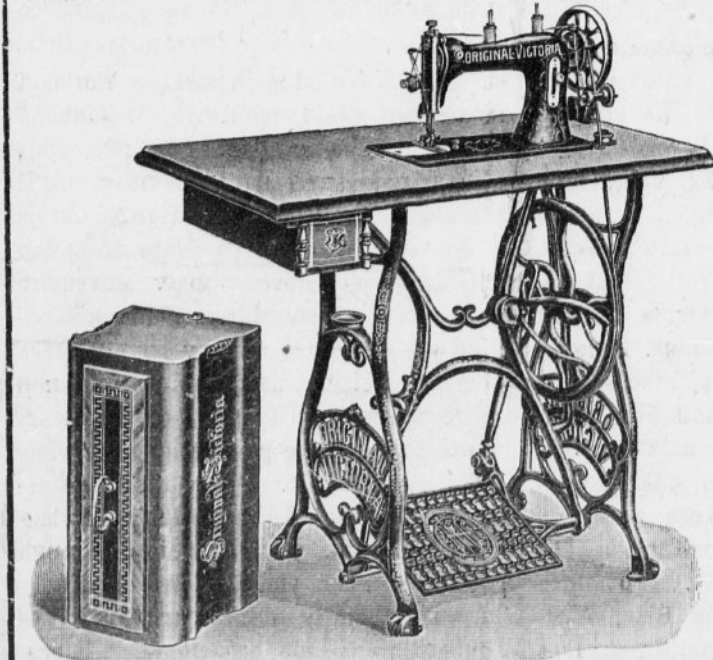
ponedeljek, 7. decembra 1908,
ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

V Gorici, 3. novembra 1908.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezen sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

Cerkvena mizarska dela
V rimskem in gotiškem slogu
izdeluje

A. Černigoj-Gorica.

Tovarna kisa odlikovanrtina na ob
razstavi v Gorici 1. 1900

FRANC KRALJ

Gorica, Kapucinska ulica št. 9

priporoča cenj. gg. trgovcem raznovrstnega kisa. Cene zmerne, postrežba točna in poštena.

Izvrstno pecivo

priporoča spoštovanim meščanom in okoličanom pekovski mojster

JAKOB BRATUŠ

v Gorici Šolska ulica št. 6.

V zalogi ima in prodaja moko prve vrste Majdičevega mlina.

Poprava in kornisjska zaloga dvokoles in šiva njih strojev pri

Batjelu
Gorica

Via

Duomo

3-4.

28

Prodaja tudi na mesečne obroke. Ceniki franko. Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem.

Na predvečer

2.

decembra

bodo velike razsvitljave v proširnej Avstriji katere preskrbi — po naročilih — naš pyrotehnik **FERD. MAKUC** v Gorici, ulica Mattioli št. 43.

Iz prijaznosti se sprejemajo naročila tudi v kavarni „Dogana“ tik justične palače.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4 1/2 % (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5 1/4 % (pet in en četrt od sto;
- b) „menico oziroma poroštvo po 6 % (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdba stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarn.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

